

Mari ansambluri în festivalul enescian (III)

(Costin Popa – 20 septembrie 2021)

Cristian Măcelaru spre directoratul artistic al Festivalului Enescu

Cristian Măcelaru

(foto Andrei Gîndac)

Surpriza anului 2020 pentru muzica românească a fost numirea timișoreanului Cristian Măcelaru în funcția de director muzical al Orchestrei Naționale a Franței, unul dintre prestigioasele ansambluri simfonice europene și mondiale. Este cea mai importantă poziție obținută de un dirijor român de la investirea marelui Sergiu Celibidache într-o demnitate similară la Filarmonica din München, acum 42 de ani. Cristian Măcelaru deține în paralel alte funcții analoge, la Köln (Orchestra Simfonică Radio a Germaniei de Vest), Santa Cruz-California (Festivalul Cabrillo de Muzică Contemporană), dirijează mari orchestre peste tot în lume, ceea ce denotă prestigiul pe care și l-a câștigat în carieră. Nu mai departe de zilele Festivalului enescian, Cristian Măcelaru a anunțat o premieră mondială absolută, la care nu se aștepta nimeni, înregistrarea integrală a creației enesciene de către casa de discuri Deutsche Grammophon, una dintre cele mai mari din lume. O va dirija la pupitrul Orchestre National de France și cu soliști români. Contractul se întinde pe 10 ani. Un demers colosal.

Cred că desemnarea maestrului Cristian Măcelaru în onoranta funcție de director artistic al Festivalului Enescu, post vacantat la sfârșitul actualei ediții, ar fi varianta logică. Este recomandată de pozițiile sale oficiale în lumea muzicii, de dragostea pentru marele compozitor român, motivată

prin inițierea contractului de disc și, nu în ultimul rând, de propria valoare profesională. Plus că vârsta îl situează în perioada de mare energie creativă.

Denis Matsuev, Cristian Măcelaru

(foto Andrei Gîndac)

Pentru București, în cea de-a doua seară, Cristian Măcelaru a ales un program Messiaen - Grieg - Enescu - Ravel, cu pianistul Denis Matsuev solist.

De la primul acord, Orchestra Națională a Franței s-a recomandat drept un ansamblu de mare calitate timbrală, omogenizare în cadența primei părți și îndeosebi în ultima secțiune *Allegro moderato molto e marcato*, loc în care și acuratețea se disipează. Cu gestică largă, tăioasă, Cristian Măcelaru a însoțit sonoritățile pianului și a dat rafinament tate între partide și inteligent respondentă la impulsurile dirijorale. În *Les Offrandes oubliées* de Olivier Messiaen, învolburatul Măcelaru a construit arhitectura opusului de la explozii sonore și până la adierile de zefir din final. Tema biblică a lucrării a fost redată în varietate de culori și nuanțe asupra cărora dirijorul s-a arătat pe deplin stăpân.

Aparent violent, Denis Matsuev dă savoare poetică desenelor lirice din Concertul în la minor pentru pian și orchestră op.16 de Grieg, pătruns de filonul romantic. Stropi de sunet curg ușor în primele două mișcări *Allegro molto moderato* și *Adagio*, iar energiile își fac loc cu obstinație, cu îndârjire în cadența primei părți și îndeosebi în ultima secțiune *Allegro moderato molto e marcato*, loc în care și acuratețea se disipează. Cu gestică largă, tăioasă, Cristian Măcelaru a însoțit sonoritățile pianului și a dat rafinament pasajelor sensibile.

O mare bucurie a fost în Sala Palatului la interpretarea primului opus enescian, „Poema română” de către oaspeții francezi. Melancolică, lectura a prezentat în autentic spirit melosul tradițional românesc, i-a dat o coloristică diversă, instrumentele de suflat din lemn având o contribuție importantă, alături de întreaga orchestră și de Corul de bărbați al Filarmonicii George Enescu,

pregătit de Iosif Ion Prunner. Bagheta lui Cristian Măcelaru simte și inspiră. Regizori multimedia pentru proiecțiile pe fundal au fost Nona Ciobanu și Peter Košir.

În final, Orchestre National de France a cântat La Valse de Ravel, un „șlagăr” în Hexagon, redat nouă de dirijor și instrumentiști în toată autenticitatea și diversitatea lui expresivă. Concert memorabil.

Orchestra Filarmonică din Rotterdam...

... a înlocuit Filarmonica din Israel, inițial prevăzută pentru reîntâlnirea cu publicul românesc. La Sala Palatului, dirijor a fost practic necunoscutul pentru noi Lahav Shani, care l-a avut drept solist în prima seară, pe renumitul violonist Gil Shaham.

Fără îndoială, perioada istorică pe care o parcurgem este de schimbare de generații. Tinere talente apar de peste tot, câștigă concursuri, primesc conduceri de ansambluri, cântă în companii prestigioase, înregistrează la mari case de discuri etc. Se întâmplă la instrumentiști, dirijori, cântăreți, ansambluri de tineret, formații camerale. Este o efervescență formidabilă, o concurență nemaintâlnită, parcă și mai acerbă în perioada de restricții pandemice. Această ediție jubiliară a Festivalului Enescu parcă s-a întrecut în a prezenta publicului nume noi, valoroase. Privite la început cu circumspecție, cu firească neîncredere, au sfârșit prin a cuceri și entuziasma auditoriul. Este un merit al organizatorilor care cunosc *trend*-ul mondial și doresc să ne țină la curent cu ce este mai nou, mai de perspectivă.

Lahav Shani, Gil Shaham

(foto Andrada Pavel)

Israelianul Lahav Shani, 33 de ani peste câteva luni, este un astfel de exemplu. Din stagiunea 2018-19 a preluat funcția de dirijor principal al Filarmonicii din Rotterdam, calitate în care s-a recomandat la București. Dirijează fără baghetă și fără partitură, ceea ce denotă o memorie

muzicală fabuloasă. Este străbătut de fior romantic, se știe (a ales program Brahms - Ceaikovski), se simte în gestică, în transpunerile sonore. Modelează exemplar cu mâinile, care sunt când ferme, când caline, palmele se mlădiază, degetele reprezintă indicatoare prețioase, brațele plutesc, trupul vibrează.

Sub conducerea sa, de foarte multe ori cu zâmbetul pe buze, așa îi este felul, Gil Shaham a tălmăcit Concertul în Re major pentru vioară și orchestră de Brahms în spirit și tradiție romantică, tonuri pline de patos, sunet curat, abilități virtuozice, energie.

Construcția pe care Shani a rezervat-o Simfoniei nr. 5 în mi minor op.64 de Ceaikovski a fost de o minuțiozitate rară. În multe situații contrastele au fost cele care au guvernat lectura. Începută sumbru și trist, exploziile au alternat cu plutiile romantice, iar valsările ușoare s-au întregit prin crescendo către replici furibunde. Așa a fost prima parte, Andante-Allegro con anima. Și în cea secundă, Andante cantabile, în mijlocul murmurului cordarilor, Shani a clădit – pe tempi „așezați” – un edificiu care atinge culminații paroxistice, după care „loviturile destinului” ostoiesc sonoritățile către ultimele măsuri. Valsul Allegro moderato (partea a III-a) a avut eleganța venită chiar din gestică dirijorului, indusă ca prin farmec instrumentiștilor. Încheierea opusului, Finale. Andante maestoso, s-a făcut cu gravitate, în semnale triumfale, biruitoare. Instrumentiștii l-au urmat dedicați și devotați. În momentul în care partida de coarde va dobândi rotunjimi de sunet, vom vorbi pe de-a-ntregul de un ansamblu de temut. Oricum contractul lui Lahav Shani la Rotterdam expiră în 2026.